

Álom, álom munkaleírás

Az eddigi legszemélyesebb munkámmal pályázok melyben az is közrejátszott, hogy nehéz ezt kitárni mások elé, viszont szerettem volna ezen felülemelkedni. Munkám egy falra felfüggesztett népies hatású ágytámlából áll - ami polcként funkcionál- és egy párnát tart melyen egy hímzett lány arc néz szembe egy medvével.

Egy visszatérő álmom ihletett meg.

Az álom felépítése mindig hasonló volt: menekülök egy erdőben nyomomban egy medve, ám nincs hova elrejtőznöm, hiába másznék fára, bújnék az avar alá, vagy próbálnék elfutni, utolérne, megtalálna. Sokat gondolkodtam azon, hogy miért tér vissza ilyen sokszor ez az álom s mi lehet ennek a jelentése.

Utánaolvastam, mit jelent medve szimbólum az álmokban, ám ezáltal nem kerültem közelebb a megfejtéshez. Gondolkodtam azon, ha tudatosan tudnék álmodni, mit tennék, hogy valahogy kikerüljek ebből a rémálomból.

Mit kell tenni a valóságban akkor, ha az erdőben ténylegesen szembe találod magad egy medvével? Nyugodtan kell viselkedni, határozottan beszélni, sosem hátatfordítani, egyhelyben maradni, nagyobbnak mutatni magad és bátornak lenni, javasolják a szakértők.

Ekkor realizáltam azt, hogy a medve mindig akkor jelent meg álmaimban, amikor lehetetlennek tűnő szituációban találtam magamat az életemben, a probléma nyomomban járt és nyomasztott valahonnan a közelből és megoldhatatlannak látszott. Amikor azt éreztem, nincsen menekvés, tehetetlen vagyok.

Miközben a fát faragtam, minden vésőmozdulattal tudatosítottam- fejembe is véstem azt, hogy igenis ezzel szembe kell nézni, és ehhez közel kell engedni magamhoz a medvét. Nekem a medve szimbolizálta azt, ami a tudatalattimban üldözött, s úgy gondolom mindenkinek van egy "medvéje", ami jelképez valamit, az életében egy nehézséget, amit le kell küzdenie Ezzel szembenézni ijesztő, közelsége fenyegető ám mégis szükséges, s megbarátkozni vele hasznos sőt elkerülhetetlen.

Az ágytámlát hársfából vágtam és faragtam ki, a rajta lévő népművészeti ornamentikát negatívban véstem, végül egy sötétebb diófafapáccal kentem át, hogy a párna kontrasztosan mutasson rajta. A motívumot Várdai Szilárd *Magyar díszítmények* c. könyvéből másoltam ki, aki a Képzőművészeti Főiskola igazgató-tanára volt és Somogy megyéből illetve Felvidékről gyűjtött népművészeti motívumokat, Várdai így ír a könyv bevezetésében: "E mű célja egyrészt az érdeklődést ébren tartani népművészetünk iránt, másrészt régi magyaros mintákat adni az iskolák kezébe. A mozgalom, mely népünk művészeti kincseinek összegyűjtését célozza, nem nagyon régi keletű, de nagy haszna van, mert sok értékes anyagot mentünk meg vele a jövőnek." A szimbólumot leginkább csak a formája alapján választottam, viszont a jelentése-akár a legtöbb virág motívumnak a népművészetben; a nőiség, nemiség.

A párnán megjelenő hímzés hasonlít a régi falvédők stílusához. Ezek a falvédők a 19.-ik században jelentek meg a Magyarországon és hamar elterjedtek. Legtöbbjük házilag készült textil gyárak által előre nyomtatott minta alapján .. Rendszerint hagyományos férfi női szerepeket betöltő alakokat ábrázoltak idillikus helyzetekben, nagy részükön olvasható volt valamilyen felirat, vers, vagy népdal részlet. A mintájuk körvonalasan van kihímezve, stílusuk naív kissé gyermekrajzokra emlékeztető. A figuráim megrajzolásakor én sem törekedtem a helyes anatómiára vagy a realiztikusságra, arra viszont igen, hogy a vonásaim felismerhetők legyenek a portrén.

Az önarcképemnek elszánt, de nyugodt arckifejezést adtam. A medve viszont ellentétben az én szigorú tekintetemmel jóságosan néz vissza rám, mintha csak azt mondaná; na látod, ugye közről már nem is vagyok olyan félelmetes?

Szabó Eszter Annának van több falvédőből kiinduló alkotása, legismertebb közülük a Nagymamám Zalai Imréné találkozása David Bowieval.

“Az álmvilág és a valóság tulajdonképpen ugyan az” – írta Remedios Varo, festményei misztikus álmképeket, látomásokat, spirituális jeleneteket ábrázolnak. Állatokat is használ mint szimbólumokat, legtöbbször macskákat és madarakat, az előbbieket megfigyelő-közreműködő szerepet töltenek be leginkább, utóbbiak pedig a spirituális megvilágosodás vagy a képzelet szimbólumai. *A madarak megteremtése* c. munkájában egy bölcsességet szimbolizáló bagoly-isten alkímia útján teremti meg ezeket a madarakat.

Alkotótársa Leonora Carrington művein még több szimbolikus állat szerepel. Egyik novellájának fiatal lány főszereplője, amikor az apja megfenyegeti, hogy megsemmisíti lovát, mely valahol félúton van a játék és az élőlény között, ezt a kijelentést teszi: “Át fogom magam változtatni egy hó-lóvá”. A lány hiába könyörög, az apja végül elégeti a lovat, amely a képzelőerőt szimbolizálja és ezt gyakran férfi karakterek kontrollálják. Képein ez a fehér ló többször is megjelenik például önportréján kétszer is. Nehéz volt abban a korban női művészként érvényesülnie, a szülei is próbálták visszatartani ettől a pályától, ezt jelképezi a ló ebben az írásában.

Frida Kahlo szintén sok állatszimbólumot és mexikói népművészeti elemet használt, ezek a mexikói hiedelmek jelentéseit hordozzák. Önábrázolásával szembe megy az akkori-sokszor még mai – Európai nőábrázolással és annak tárgyiasításával, emellett küzd a kolonizáció és férfiak által dominált társadalom ellen is. A *Portré túske nyakláncsal* c. munkáját szeretném kiemelni, mely egy önarckép állatokkal, ezen belül is a képen szereplő fekete majom Diego-tól kapott pókmajomra utal. A majom a Frida nyakán lévő nyakláncot húzza ezzel őt még jobban megsebezve, egyértelmű utalás arra, mennyit sérült Diego által, ezt a képét különválásukkor festette, emellett Jézus szenvedéstörténetére is reflektál.

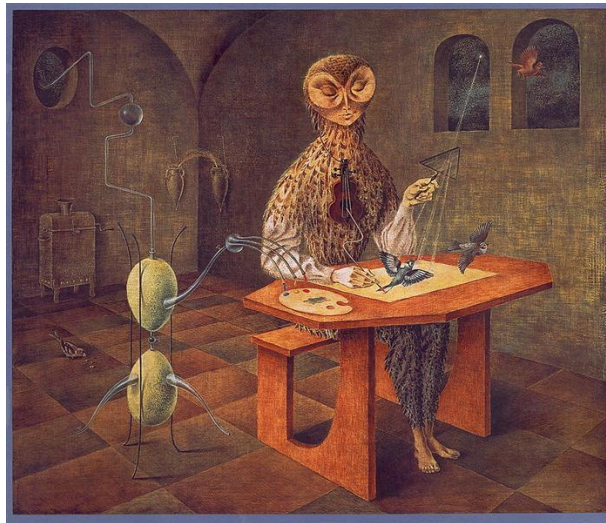
Maria Prymochenko munkássága is inspirált, mind naív, mind népművészeti oldalról. Művei jelentős része állat figurákat, hibrideket, mesebeli lényeket ábrázol. Merít az ukrán folklór mondavilágából, és hozzájuk tartozó szimbólumokból. Használja és újra alkotja az ukrán népművészeti motívumokat is.

Én is igyekeztem a magyar népművészetre utaló elemeket beleépíteni a munkámba. Mind a párna színei, hímzése, mind az fejtámla formája, díszítése népies stílusú, a támla formájának kialakításakor kifejezetten egy régi paraszti ágyat vettem alapul. A hétköznapi használati tárgyakat kiszakítottam mindennapi rendszerükből és egy új helyzetbe hoztam azokat. Az ágyból csak a fejtámla és egy polc részlet maradt meg, ami a falra akasztva, eredeti funkcióját elveszítve már képként funkcionál. Azzal, hogy szemmagasságba helyeztem egy teljesen másik megvilágításba került.

Munkám során próbáltam szem előtt tartani hogy ne forduljon át túlságosan egy régi kort romantizáló giccsbe, viszont bele tudjam építeni azokat a szimbólumokat melyek születésem óta jelen vannak az életemben és hatottak rám .Számomra a népi kultúra nem csak táptalajt ad,

hanem szerepet játszik hétköznapijaimban, így ha valamiből merítenék azt érzem autentikusnak ha azt ebből teszem.

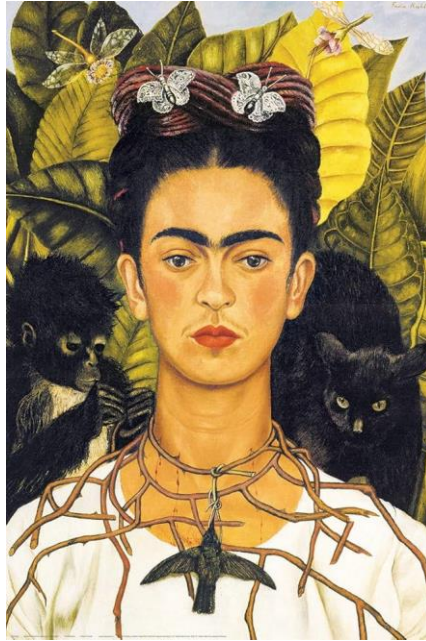
.

Remedios Varo - Creation of Birds

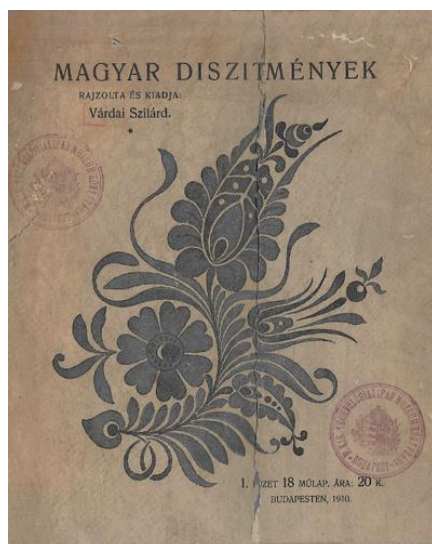
Leonora Carrington – Self portrait

Frida Kahlo – Self portrait with Thorn Necklace and Hummingbird

Maria Prymachenko ukrán népi motívum festése közben

Várdai Szilárd – Magyar Diszitmények

Falvédő a szobámban